

O. IDROTT, DRAMATIK, LEK OCH DANS.

I.

Idrott.

1. Allmänna uppgifter. Terminologi. Jfr E II:5Cj.
2. Individuella idrottslekar.
 - a. Vapenövningar. Jfr B II:14+4.
 - Bågskjutning.
 - Fäktning.
 - Kasta skäckpil.
 - Kast med sten. Se Kast.
 - Målskjutning med bössa. Jfr I IX:1k; H III:C2.
 - Skjutning med tall-, fläder-, ärtbössor o. dyl.
 - Spjutkastning.
 - b. Brottning.
 - Livtag.
 - Kragtag.
 - c. Benkamp.
 - Bryta knä. Spänna ben.
 - Kasta krokhals. Vespa skank.
 - Tränga korve.
 - d. Nacktag, armbrytning, bända fingrar och händer.
 - Bryta arm.
 - Bryta järn.
 - Kröka arm.
 - Skilja makar.
 - Ta nacktag.
 - Ta upp knytnäven.
 - e. Knytnävskamp.
 - f. Hårdhetsprov.
 - Bliga stirr.
 - Byta örfilear.
 - Daska Markus. Markus och Lukas.
 - Dra lästen.
 - Slå knogeld.
 - Slå skrabba.
 - Kyrkan bär fler.
 - Springa gatloppet.
 - g. Dragkamp.
 - Dra armkrok.
 - Dra dose.
 - Dra fingerkrok.
 - Dra flathandske.
 - Dra gränja. Dra kankspärr. Dra björn.
 - Dra handske.
 - Dra kattestrupe.
 - Dra kavle.
 - Dra oxe. Jfr Dra gränja.
 - Dra roten. Dra hank.
 - Dra skorpa.
 - Dra käpp.
 - Dra sticka.
 - Dra tasketåg.
 - Slängdansen.
 - Såla kungens stövlar.
 - h. Lyftning och andra styrkeprov.
 - Boråsklövet. Klämma Göingen.
 - Hänga i hasorna. Hänga på fötterna.
 - Hänga i krokig arm.
 - Kröka knä.
 - Kyssa slägga.

- Lyfta död gris.
- Lyfta lång stock.
- Lyfta på kedjeknutar.
- Lyfta stenar. Jfr E II:5Cg.
- Lyfta stolen.
- Lyfta stubbe.
- Lyfta tegelsten.
- Lyfta törerot.
- Lyfta vita geten.
- Resa mast.
- Resa järnspeppet.
- Rycka törestubbar.
- Sadla.
- Andra slag av tyngdlyftning.
- i. Styvhetsprov.
 - Lyfta på raka hasor.
 - Fälla granen.
 - Kasta fisk.
 - Ligga styv mellan två stolar.
 - Resa stock.
- j. Vigheter. Jfr k, l, o.
 - Aborrsprättan.
 - Bocka sig efter arm och näsa.
 - Gå genom halvskäppan.
 - Gå musagången.
 - Gå upp bakbunden.
 - Gå upp i stolen.
 - Gå upp med skomakarbördan.
 - Gå upp med stången.
 - Gå över käppen.
 - Göra grisar.
 - Krypa genom spannremmen.
 - Krypa genom stolen.
 - Krypa under käpp.
 - Kränga katt.
 - Kyssa tröskeln.
 - Kyssa käppen.
 - Lugga björn.
 - Lyfta stolen från väggen.
 - Lägga benen på nacken.
 - Nya födelsen.
 - Slå om.
 - Snurra om kring stången.
 - Spjärna med nyckeln.
 - Stöta vägg.
 - Ta buteljen.
 - Ta julbocken.
 - Ta käppen över huvudet.
 - Ta slanten på tån.
 - Ta styvern på stolen.
 - Ta upp bakvägen. Ta pengan. Ta upp mössan.
 - Trä huvet genom armarna.
 - Tämja battingar.
- k. Hjulning och kullerbyttor.
 - Hjula.
 - Kulta hjul. Rulla hjul.
 - Slå kullerbytta.
 - Slå volt.
- l. Balansering.
 - Balansprov på stång. Tjäna ut året.
 - Bitar i tån. Bitar i hälen. Kyssa tån.

- Bryna näbb.
- Gubben Noak.
- Gå narven.
- Gå på händerna.
- Gå på knäna.
- Gå på styltor.
- Gå till Nopis.
- Hoppa bräde.
- Nacka rovor.
- Plejeldansen.
- Rida axlar.
- Rida till kungs.
- Sko Blacka.
- Stå i så.
- Stå på huvudet.
- Ta slanten.
- Trä nålen på kaveln.
- Tända ljus.
- m. Armhävning och klättring.
- Dra sig upp i stegen.
- Gå med händerna i stegen.
- Gå med fötterna på undresidan av stegen.
- Kransåga.
- Krypa till månen.
- Kyssa jungfrun.
- n. Löpning.
- Gå i säck.
- Gå kräftgången.
- Kapplöpning.
- Kapplöpning på knän eller alla fyra.
- Krypa i kapp.
- Löpning med vattenkär! på huvudet.
- Trebenlopp.
- o. Hopp.
- Björndansen. Se O. VIII:3b.
- Gå hallingen. Jfr O VIII:3, Hallingen.
- Hoppa bock.
- Hoppa båge.
- Hoppa ekorre (groda, hare).
- Hoppa groda.
- Hoppa hare.
- Hoppa kråka.
- Hoppa jämföttes.
- Hoppa på ett ben.
- Hoppa rep.
- Hoppa över bocken.
- Hoppa över halmstrået.
- Hoppa över kappen.
- Höjdhopp.
- Längdhopp.
- Stavhopp.
- Väva vadmal.
- p. Kast. Jfr 3e.
- Binda näcken. Jfr J III:C2a.
- Gifta grodor på gata. Jfr F IV:Elc.
- Fånga en kastad sten och slunga den tillbaka.
- Kasta i kapp.
- Kasta mot mål.
- Kasta smörgås.
- Låra.
- Störta stång.

- q. Färdighets- och träffsäkerhetsprov.
 - Borra.
 - Färdighetsprov med fingrar och händer.
 - Kasta kniv.
 - Knäppa sten.
 - Med förbundna ögon träffa rätt.
 - Odla.
 - Slå upp fällkniv.
 - Smida.
 - Snurra e.dyl. och sedan träffa rätt.
- r. Påpasslighetsprov.
 - Gno salt.
 - Lattra.
 - Mata katten.
 - Påta gylta.
 - Skackla.
 - Slå flathand.
 - Sticka ut ögat på skomakaren.
 - Tämja stutar.
- s. Särskilda parlekar.
 - Dansa björn. Se O VIII:3b.
 - Flå katt.
 - Gå kråkegången.
 - Gå kräftgången.
 - Kulta kiste.
 - Luffa björn. Jfr O VIII:3b.
 - Mala peppar.
 - Pannkaksvändning.
 - Ränna storhjul.
 - Skjuta kråka. (skata).
 - Väga salt.
- t. Lekar med burleska situationer.
 - Dra finnårder.
 - Klyva stocken.
 - Locka Nasse.
 - Nappa stek. Kortsparv. Långsparv.
 - Ro till Tyskland.
 - Skjuta skottkärra.
 - Ta styvern i fatet.
 - Vända pannkaka.
- u. Simning. Jfr H I:1+d.
- v. Kapprodd. Jfr C I:3+.
- x. Åkning och lekar på is. Jfr C I:1+d.
 - Skridskoåkning. Jfr C I:1f.
 - Slå kana.
 - Slängkälke.
 - Särskilda lekar.
- y. Åkning och lekar i snö.
 - Skidlöpning. Jfr C I:1f.
 - Kälkbacksåkning.
 - Lekar i snö.
- z. Åka på stenhällar el. dyl.
- å. Ridning och körning. Jfr C I:1c.
- 3. Laglekar.
 - a. Laglekarnas organisation.
 - Gotländska våg.
 - b. Stridslekar i lag.
 - Dragkamp.
 - Herre på täppan.
 - Man för kurra.
 - Snöbollsstrid.

- Taga fångar, erövra fana. Jfr 2 x.
- c. Spring lekar.
 Datten. Slå sur. Pjätt.
 Dra not.
 Erövra plats.
 Fånga ringaren.
 Hök och duva. Räv och gås. Räv och katt.
 Vargen och fåren.
 Jägar lekar.
 Katt och råtta. Vargen och lammet.
 Kurra gömma. Slå dunk.
 Köpa fågel.
 Rulla tobak.
 "Rövare", "tjuvar" el. dyl. till fångatages.
 Slå den tredje.
 Slå hind i hage. (Slå på rad. Kapps till hålet.)
 Slängrumpa.
- d. Bollekar.
 Terminologi. Redskap.
 Boll stå. Slå meka. Dunat.
 Bränna boll.
 Jaga.
 Långboll. (Slå sälter. Slå kuffje. Långbo osv.).
 Pärkspel.
 Slå boll i grop. Peta kungshåla osv.
 Slå lyra.
 Väddra.
 Andra bollekar.
- e. Kastlekar med andra redskap än boll. Jfr 2p.
 Kasta varpa. (Kasta skohäll. Björns spel).
 Kägelspel.
 Slå munk.
 Slå pims. (Spela vipa. Slå slinke).
 Slå trissa.
 Andra.

II. Gungor och snurror.

1. Gungor.
2. Snurror.

III. Dramatik. Jfr O IV:4.

1. Dramatiska spel.
 - a. Stjärngosses spel. Se H III:C8b.
 - b. Andra spel.
3. Djurmaskering. Jfr E II:6Ge; H II:4; H III:C4b, 6u, D1b.
4. Utklädning i övrigt. Jfr E II:6Ge; H II:4 (Matsmässa, Kalenderdagar i övriga nordiska länder); H III:B5, C4b, 6u, 9, D2b, 3d, 4c.

IV. Sällskapslekar utan sång.

1. Allmänna uppgifter.
2. Blindbockslekar.
3. Gömlekar.
 - a. Gömma ring.
 - b. Gömma mangelkaveln.
 - c. Leta nålen.
 - d. Mussla sko.
4. Dramatiserade och mimiska lekar.
 - a. Livets skickelser behandlas.
 Fria på narri.
 Friarelekar i övrigt.
 Bjuda till barnsöl.
 Byta barn.
 - b. Arbeten behandlas. Jfr 6b.

- Hugga bastuved.
- Koka rovor.
- Slaktarleken.
- Smörja stek.
- Sälja och köpa.
- Vallning.
- c. Tjuvnad och bedrägeri.
- Fru Sole.
- Gubben Grå.
- Stjåla syltgurkor (ved, får el. dyl.).
- Sätta rovor.
- d. Tiggare och tiggeri.
- Enbacken.
- Fattig vandringsman.
- e. Mimiskt-dramatiska lekar.
- En fin fru från Paris.
- Hamrarna.
- 5. Påpasslighetslekar.
- a. Byta platser.
- b. Fiska i vår herres rike.
- c. Låna eld.
- d. Min fru skickar en penning.
- e. Rumla, rumla bockhorn.
- f. Svara för varann.
- g. Andra påpasslighetslekar.
- 6. Minneslekar.
- a. Minnesramsor.
- b. Andra minneslekar. Jfr 4b.
- 7. Fyndighetslekar.
- a. Du duger.
- b. Ett skepp kommer lastat.
- c. Frågor och svar.
- d. "Jag har aldrig" --"Men jag".
- e. Sitta på understol.
- f. Skifta bocken.
- g. Så skickar skraddaren saxen.
- h. Andra fyndighetslekar.
- 8. Gisslekar.
- a. Bulleri, bulleri bock.
- b. Nötlekar.
- c. Spänna kyrka.
- d. Andra gisslekar.
- 9. Byta makar.
- a. Handlingsman.
- b. Leka väl.
- c. Nummerleken.
- d. Skifta makar.
- e. Skifta oxen. Se Handlingsman.
- f. Skjutsa tiggare. Se Handlingsman.
- 10. Änkleken.
- 11. Göra tillägg.
- a. En före och en efter.
- b. Sjukdomar och läkemedel.
- c. Skriva långkatekes.
- d. Skvallret går.
- e. Skänka varann.
- f. Tankeleken.
- g. Tappa och hitta.
- 12. Smålekar och roligheter.
- a. Dra fläsk.
- b. Dra knutar.

- c. Kasta handduken.
- d. Köpa nötter.
- e. Liten lever än.
- f. Mata duvor.
- g. Rannsaka hjärtan.
- h. Ryska posten.
- i. Sticka gås.
- j. Vippra, vappa.
- k. Andra.
- 13. Skämtlekar.
 - a. Giva förargliga frågor.
 - b. Bränna, sota.
 - c. Slå, sticka, orsaka fall.
 - d. Skrämma.
 - e. Stänka vatten, blöta.
 - f. Narra på andra sätt.
 - g. Finska mässan.
 - h. Kappätning.
 - i. Låsa rocken.
 - j. Ta föremål ur mjöl.
 - k. Andra skämtlekar.
- 14. Pantlösningar.
- 15. Skriv- och ritlekar.
- 16. (Gåtor.) Ordlekar. Jfr M IV.
- 17. Snörlekar.

V.

Diverse lekar.
Särskilda barnlekar. Jfr E II:5Be.

- 1. Byta hästar.
- 2. Bära baksäck.
- 3. Bära på gullstol.
- 4. Hoppa hage.
- 5. Andra speciella barnlekar.

VI.

Räkneramsor.

VII.

Sångelekar.

- 1. Allmänna uppgifter. Jfr E II:5Cj.
- 2. Texter med beskrivningar.
 - a. Alfabetiskt ordnade.
 - Särskilda dramatiska lekar.
 - Abborren leker och noten går sönder.
 - Aldrig hade jag då rolig kväll.
 - Aldrig nånsin må du dig inbilla.
 - Anders Perssons stuga.
 - Arbetslekar (då arbeten efterhärmas).
 - Se b,c. passim.
 - Behagar ungersven taga sig en vän.
 - Binda krans.
 - Bro, bro breda. Jfr Rida genom bergaled,
 - Stoppare nagla, Syster sade till syster så,
 - Syster, syster på Södermaj, Syster, syster
 - ädela min, Öppen står den förborgade lucka.
 - Det brinner en eld.
 - Det står ett träd på min faders gård.
 - Draga över det salta hav.
 - Där gingo två gubbar i snöden.
 - En riddare på vår äng.
 - Erik den rike.
 - Ett underligt djur i vår herres hage.
 - Fattig änka går och vankar.
 - Fjäskern.
 - Flickorna gå i dansen med röda gullband.
 - Flickan går i ringen.

Första maj så gick jag ut. Se Flickorna gå i dansen.
Förtrodeliga band.
Geten som du gav mig.
Gossarne gå uti dansens ring.
Gossen har fått korgen att bära.
Gossen uppå berget stod.
Gustavs skål.
Handskarna du gav mig.
Hans Olsa med träskorna på.
Hattar, hattar ha vi köpt.
Hej gosse lille vill du ha mej.
Hej tomtegubbar.
Hopp gosse då, mej kan du få.
Hå, hå du modiga gosse.
Här kommer du med sönerna dina.
Här kommer jag med bröderna mina. Se Behagar
ungersven etc.
Här är handen och här är famnen.
Höga berg och djupa dalar.
I dag är det första maj.
I dalaskog.
I kväll ska flickorna vara snälla.
Ingefära och pepparrot.
Ingen bonddräng vill jag ha.
Jag bär en dyna full av fjä'r.
Jag fattige Lappman. Se Låterskenskensdansen.
Jag gick mig ned till sjöastrand.
Jag gick mig ut en aftonstund.
Jag satte glasögonen på min näsa.
Jungfrun gånger sig åt lunden.
Jungfrun ståndar på tilja.
Jägaren har ett hurtigt mod.
Kajsa Lisa.
Karusellen.
Klar sol på himlen lyser.
Knyt, knyti liten knyting. Se Hattar, hattar ha vi
köpt.
Kom, kom fager ungersven.
Kom skall du få en dans.
Kom syskona mina.
Kulladansen.
Kungliga drängar.
Lanka räveskall.
Låterskenskendansen.
Medan jag vandrar i världen så säll.
Modren går på golvet med sju döttrar sina.
Nipper, tippen skulle hålla bröllop.
När som flickorna ska hålla bröllop.
Pelles ömma tå.
På stolen där sitta två unga herrarna.
Rider männer alle. Se Behagar ungersven etc.
Resa till Bremen. Se Behagar ungersven etc.
Rida genom bergaled. Jfr Bro Breda.
Rika och fattiga fågeln.
Runka ro re. Se Skära havre.
Räven och gåsen.
Räven raskar över isen.
Se hur många vi här gå.
Simon i Sälle.
Sju vackra flickor i en ring.
Skeppet seglar och vinden blåser.

Skänka bonden.
 Skära havre.
 Skörda linet.
 Spinna hör.
 Staffan, Staffan stöter. Se Hattar, hattar ha vi köpt.
 Stekta harar och gödda svin.
 Stoppare nagla. Jfr Bro Breda.
 Stora lunsen.
 Stöpa klockor.
 Syster sade till syster så. Jfr Bro Breda.
 Syster, syster på Södermaj.
 Syster, syster ädela min. Jfr Bro Breda.
 Så gör vi så när vi tvätta våra klä'r.
 Så havre. Så linet.
 Tjugo dagar efter trettondagen.
 Tjuv och tjuv.
 Törnrosa.
 Ungersven med ett nytt mojeng.
 Ungersven står på brona.
 Uti friska gräset gröna.
 Väva vadmal.
 Åldermansleken.
 Öppen står den förborgade lucka. Jfr Bro Breda.

c. Pantlekar med sång.
 Det satt ena käring och spann.
 Domaredansen.
 Gumman mor och hennes barn.
 Gömma ägg.
 Hej lulle, hej la.
 Mjölareleken.
 Strumpebandleken.
 Stubben på herrgårdsgårde.
 Timmelituten.
 Trå, trå trenne.
 Andra pantlekar med sång. Jfr b: Bro Breda; Skära havre.

d. Danslekar utan dramatiska moment.
 Dansa vill du och dansa vill jag.
 Du tycker att jag är vacker.
 Flicka lilla säj.
 Flicka lilla vill du gifta dej så nicka.
 Hej svej, så tar jag dej.
 Här dansar jag med lilla vännen min.
 I gröna lunden.
 Inte vet jag vad de säga om mig. Jfr b: Det står ett träd på min faders gård.
 Inte vill jag ha dej.
 Jag tycker om dej, min lilla unge.
 Nu är det jul igen.
 Opp å hoppa, sitt ej å dra dej.
 Prästens gamla kråka.
 Tag en annan.
 Två vänner gör ett par.
 Uppå källarbacken.
 Andra danslekar.

e. Blindbockslekar med sång.
 Det dundrar under disken.
 En blinder man, en halter man.
 Picka rova.

f. Gömlekar med sång.
 Denna daler den skall vandra.

Du arma kind.
Gömma ringen väl, väl.
I gröna lunden. Se Gömma ringen.
Mussla vante.
Ta lille göken.
Ur min hand till din hand. Se Gömma ringen.
Vippen.

- g. Sångelekar varvid prov utföres.
Bära bulten bak.
Gå med vippen.
- h. Springlekar med sång.
Håhåjaja, Kari lilla.
Tridansen eller Tallriksdansen.
- 3. Texter utan beskrivningar.
- 4. Fragment och namn utan beskrivningar.

VII.

- Dans. Jfr E II:5Cj, 6Ge.
- 1. Allmänna uppgifter. Jfr E II:5Cj.
- 2. Benämningar rörande dans.
- 3. Särskilda danser.
 - a. Folkdanser.
Borddansen.
Danduli-Tantoli.
Den resande.
Hallingen. Jfr O I:2o, Gå hallingen.
Jössehärspolska.
Klubba.
Kringla.
Schultsa-skyllsa.
Sorultakulta.
Springdanser.
Söllingen-Sållingen. Jfr O VII:2b, Låterskenskens-
dansen.
Tummen opp i tak.
Örfilsdansen.
 - b. Groteska skämtdanser.
Björndansen.
Dansa björn.
Danske pjuke. Se Kråkdansen.
Dansa på skarven.
Dans på strå. Se Skinkompass.
Dansa på suddan.
Dansa rakadansen.
Dansa sula.
Kråkdansen.
Lappdansen.
Lårdansen.
Nu dansa vi kring bollen.
Sjuskävelappan.
Skinkompass.
Skomakaredansen.
Tjära.
Väva.
Väva vadmal.
 - c. Polska.
 - d. Menuett.
 - e. Kontradanser.
 - f. Vals.
 - g. Galopp.
 - h. Hambopolska.
Andra.
 - i. Yngre danser.

- j. Namn på danser, utan beskrivningar.
- 4. Danstexter. Se M VI:17c.